

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

Психологічний і педагогічний дискурс: наукові записки

Видавець Кушнір Г. М.
Івано-Франківськ – 2020

УДК 159:37.013(043.2)(082)

П 86

*Рекомендовано до друку вченою радою
Факультету педагогіки психології
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 8 від 22 травня 2020 року)*

Редакційна колегія: *Олефіренко Т.О.*, канд. пед. наук, професор, (голова); канд. пед. наук доцент *Білик В.Г.*; канд. пед. наук, доцент *Липченко І.О.*; доктор пед. наук, професор *Матвієнко О.В.*; доктор пед. наук, професор *Марусинець М.М.*; доктор пед. наук, професор *Митник О.Я.*; канд. пед. наук, доцент *Севастюк М.С.*; канд. пед. наук, професор *Семеренко Г.І.*; канд. біол. наук, професор *Страшко С.В.*; доктор пед. наук, професор *Цветкова Г. О.*; доктор пед. наук, професор *Шевнюк О. Л.*, здобувач вищої освіти «магістр» *Золотаренко Т.*

Психологічний і педагогічний дискурс: наукові записки.

П 86 Нац. пед. університет імені М. П. Драгоманова, Факультет педагогіки і психології. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. Випуск 2. 78 с.

ISBN 978-617-7926-09-1

УДК 159:37.013(043.2)(082)

У збірник увійшли тези молодих дослідників з галузі психології і педагогіки Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова та закладів вищої освіти України. Висвітлено актуальні проблеми психології розвитку особистості на різних етапах професійного становлення.

Матеріали друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

ISBN 978-617-7926-09-1

© Національний пед. університет імені М. П. Драгоманова, 2020.

16. Лебединська Ангеліна Юріївна <i>ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ</i>	48
17. Лисай Ірина Сергіївна <i>ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПАМ'ЯТІ ЮНАКІВ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ</i>	52
18. Мартинюк Дар'я Олександрівна <i>ВЗАЄМОДІЯ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА З БАТЬКАМИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА</i>	55
19. Мукієнко Юлія Миколаївна <i>ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ</i>	57
20. Несвіт Костянтин Юрійович <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ ТА ПРОТІКАННЯ СТРЕСОВИХ РЕАКЦІЙ У КОМБАТАНТІВ, УЧАСНИКІВ АТО ООС</i>	59
21. Онопрієнко-Капустіна Наталія Василівна <i>САМООЦІНКА ЯК ІНДИКАТОР САМОЕФЕКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ</i>	63
22. Пономаренко Владислава Владиславівна <i>СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КРИЗИ СЕРЕДНЬОГО ВІКУ</i>	65
23. Чевельча Тетяна Романівна <i>ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ВИБІР ПРОФЕСІЇ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ</i>	68
24. Шкроміда Олександр Ярославович <i>ПЕДАГОГІЧНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА</i>	72
25. Ямна Вікторія Вікторівна <i>ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МАЙБУТНІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	75

Література

1. Бех І.Д. Готовність педагога до інноваційної діяльності. Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології : [зб. наук, праць] / [за заг. ред. Н.ГНичкало]. Харків : НТУ "ХПГ", 2007. С.41–50.
2. Газман О.С. Зміст діяльності і досвід роботи класного керівника. М.: Науково-методичне об'єднання «Творча педагогіка», 1992. 114 с.
3. Калейдоскоп батьківських зборів: метод, розробки. Вип. 1/під реф. Е.Н.Степанова. М.: Сфера. 2005. 139 с.
4. Маленкова Л.І. Педагоги, батьки, діти: метод, посібник для [вихователів, класних керівників. М.: Пед. т-во Росії. 2000. 304 с.

УДК 373.3:17.022.1

Мукієнко Юлія Миколаївна

здобувачка вищої освіти «Магістр»

спеціальність «Початкова освіта»

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри

педагогічних технологій початкової освіти

Шпаляренко Юлія Анатоліївна,

Державний заклад «Південноукраїнський

національний педагогічний університет

імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)

ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Формування загальнолюдських цінностей – це процес, що триває протягом всього свідомого життя особи, тому необхідно впливати на особистість починаючи не з молодших класів, а ще від моменту, як дитина починає розуміти, що їй говорять. Це й є підтвердженням теорії про те, що закладати фундамент загальнолюдських цінностей починає сім'я. Я. Корчак говорив: «Виховання дитини – це не втішна розвага, а завдання, яке вимагає капіталовкладень – важких переживань, зусиль, безсонних ночей і багато, багато думок» [1, 31]. Українські педагоги активно закликають батьків глибоко та вдумливо вивчати психологію та педагогіку. Такі знання є запорукою правильного та гармонійного виховання дитини, формування в неї необхідних цінностей, знань, поведінки, бо більшість помилок у вихованні допускається батьками саме через брак необхідних знань.

У родині з раннього дитинства особа отримує знання про цінності в сім'ї як мінімум, батьки вчать її поважати дорослих та інших дітей, піклуватися про свою безпеку та здоров'я, про свій зовнішній вигляд та інше. Роль батька та

матері у формуванні цінностей приблизно однакова, але батька показує приклад ролі чоловіка в сім'ї, а мама – роль жінки. Часто неправильні стосунки в родині формують неправильні загальнолюдські цінності, виникає дисбаланс між прикладом сім'ї та отриманими знаннями та навичками в школі.

Варто зазначити, що саме у вчинках виявляється духовна сутність індивіда, саме вчинки визначають рівень культури, засвоєння цінностей людьми, в тому числі молодшими школярами. Вчителю належить особливе місце в процесі формування загальнолюдських цінностей у молодших школярів. Працюючи в школі педагог не лише дає дитині знання, а й формує моральну спрямованість особистості: свідомість, цінності, переконання, поведінку. І, якщо він усвідомлює свою відповідальність у становленні особистості, то розуміє, що має бути зразком в усьому: від думок та знань, до поведінки; має бути прикладом для дітей та дорослих, завжди контролювати себе в усіх сферах і це не обмежується лише школою. Прикладом для наслідування треба бути завжди й усюди; дбати про свій духовно-моральний розвиток, не забуваючи про розумовий. Ніколи не можна залишатися на одному місці у своєму розвитку. Самовдосконалення професійного та морально-етичного рівня має стати цілеспрямованою, систематичною необхідністю для вчителя.

Використання таких методів стимулювання дитячої діяльності як гра, змагання, створення громадської думки допомагають виявити рівень сформованості загальнолюдських цінностей у дітей, усунути недоліки в їх формуванні та закріпленні, заохотити дітей до сумлінного виконання своїх обов'язків. Це такі методи, за допомогою яких можна наповнити діяльність дітей емоційністю, змістовністю, викликати активну увагу та бажання діяти, заохотити до аналізу та самооцінки. К. Ушинський писав: «Зробити серйозне заняття для дитини цікавим – ось завдання початкового навчання. Кожна здорова дитина потребує діяльності і до того ж серйозної діяльності... З перших ж уроків привчайте дитину полюбити свої обов'язки й знаходити приємність в їх виконанні».

Для формування загальнолюдських цінностей доцільно використовувати різні форми взаємодії між дітьми та між дітьми та вчителем. До них відносять: бесіди («Твої обов'язки в сім'ї», «Кого можна назвати справжнім другом», «Я – хлопчик, я – дівчинка, ми – рівні»); рольові ігри («Хто першим вітається», «Так чи ні?»); усні виступи («Про братів наших менших», «Якщо добрий ти»), інсценізація художніх творів, особливо казок, байок («Два брати», «Жадібний пес»), вікторини («Можна – не можна»), свят, прогулянок, екскурсій.

Найвдалішим варіантом для формування загальнолюдських цінностей у дітей початкової школи буде проведення виховних годин у нетрадиційних

формах. Наприклад, виховну годину «Урок толерантності» можна провести з поєднанням бесіди на обрану тему та рольової гри «Біла ворона».

Також, на нашу думку, в аспекті дослідження має значний потенціал народно-педагогічні традиції родинного виховання. Вчитель має вводити в освітній процес, в позакласну роботу засоби народної педагогіки, які прищеплюють сімейні цінності. Це можуть бути казки, які вшановують сімейні стосунки, прислів'я та приказки, байки, вірші-потішки тощо.

Також, в цьому напрямку доцільно проводити спільні шкільні сімейні свята, змагання «Тато, мама, я – дружна сім'я», «Ми одне ціле», проводити сімейні вечори у школі, давати дітям завдання, які вони мають виконати разом з батьками, родиною, проводити класні години на тему родини та сімейних цінностей.

Таким чином, формування загальнолюдських цінностей дуже складний та цілеспрямований процес, який буде ефективним лише за умови поєднання суспільних зусиль, знань та власного прикладу вчителя та сім'ї.

Література

1. Корчак Я. Як любити дітей. Київ: Рад. школа, 1976. 159 с.
2. Мельник Л. П., Співак Л. М., Славіна Н. С. Вплив подружньої сумісності на взаємини дошкільника в дитячому колективі. Наукові праці Кам'янець Подільського державного університету. Кам'янець-Подільський, 2007. № 1. С. 113–117.
3. Чечет В.В. Педагогіка семейного воспитания. Мінськ: Вид. ТОВ «Красико-Принт», 1998. 256 с.

УДК 159.944.4:355.09(477)

Несвіт Костянтин Юрійович
*здобувач вищої освіти «магістр»,
спеціальність «Психологія»
Науковий керівник:
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри практичної психології
Попелюшко Роман Павлович,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ ТА ПРОТІКАННЯ СТРЕСОВИХ РЕАКЦІЙ У КОМБАТАНТІВ, УЧАСНИКІВ АТО-ООС

У зв'язку з подіями, що пов'язані із загрозою територіальній цілісності України, в нашій державі триває операція Об'єднаних сил (ООС), яка стала

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Рекомендовано до друку вченою радою
Факультету педагогіки психології
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова
(протокол № 8 від 22 травня 2020 року)

ПСИХОЛОГІЧНИЙ І ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИСКУРС:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Збірник наукових праць

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів.
За достовірність викладених фактів відповідальність несе автор.

Відповідальні редактори: І.О. Лапченко, М.М. Марусинець
Макетування і оригінал-макет М.М. Марусинець

ISBN 978-617-7926-09-1

Віддруковано з готового макету замовника

Підписано до друку 18.12.2020 р.
Формат 60x84 1/16. Умов. друк. арк. 4,53.
Папір офсетний. Гарнітура “Times New Roman”.
Друк цифровий. Зам № 369.
Наклад 100 примірників.

Видавець Кушнір Г. М.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ІФ №31 від 26.01.2009 р.
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шота Руставелі, 1,
тел. (099) 700-47-45, e-mail: kgm.print@i.ua